

An aerial photograph of a lush green field. A narrow, winding path or ditch cuts through the grass, lined with small, dense shrubs. A single, small tree stands near the center of the path. The overall scene is bright and verdant.

Ruimte. Mensen. Toekomst.

Woningbouw Hamsestraat Liempde
Vervolgonderzoek marterachtigen

Definitief

colofon

projectnaam
**Woningbouw Hamsestraat
Liempde**

datum
21 april 2023

projectnummer
P02081

opdrachtgever
Gemeente Boxtel

BRO
projectleider
CVe

opgesteld door
MvdS

interne controle
RdM

bron kapt
BRO

Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
+31 (0)411 850 400
info@bro.nl
www.bro.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	4
2	Omschrijving plangebied	5
2.1	Huidige situatie	5
2.2	Toekomstige situatie	5
3	Werkwijze	7
3.1	Wezel, hermelijn, bunzing en steenmarter	7
4	Resultaten	8
4.1	Sporenbuizen	8
4.2	Struikrover	8
4.3	Wildcamera	8
5	Effectenbeoordeling en toetsing	9
5.1	Bunzing	9
5.2	Das	9
5.3	Overige soorten	9
6	Conclusie	10
7	Bronnen	11
8	Verklarende Woordenlijst	12

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Opdrachtgever is voornemens om op percelen tussen de Hamsestraat en Roderweg te Liempde een nieuwbouwwijk te realiseren. Middels een verkennend flora- en faunaonderzoek (quickscan), uitgevoerd door BRO¹ in oktober 2022, is vastgesteld dat het plangebied geschikt leefgebied bevat voor wezel, hermelijn, bunzing en steenmarter. Naar aanleiding hiervan is middels detectiematerialen onderzoek uitgevoerd in de winter van 2022-2023, om aanwezigheid van deze soorten vast te stellen dan wel met voldoende zekerheid uit te sluiten. In dit rapport worden de resultaten van dit nader onderzoek gepresenteerd.

1.2 Doel

Dit onderzoek zal antwoord geven op de volgende vragen:

- Is wezel, hermelijn, bunzing en/of steenmarter aanwezig binnen het plangebied?
- Zo ja, wat is te zeggen over de functie van het plangebied voor de soorten?
- Leiden de werkzaamheden tot verlies of verstoring van verblijfplaatsen of essentieel leefgebied?
- Leiden de werkzaamheden tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming en is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk?

Indien bij aanwezigheid van beschermde soorten het treffen van maatregelen noodzakelijk is, omdat de huidige verblijfplaats komt te vervallen/wordt verstoord, dan zullen deze (ten behoeve van een ontheffingsaanvraag) voldoende moeten worden onderbouwd middels een separaat activiteitenplan. Hierbij moet vast komen te staan dat de functies die het plangebied heeft voor de soort(en) behouden blijven. Ook dient te worden

getoetst of de huidige staat van instandhouding van de soort(en) niet in het geding is.

Ten behoeve van het eventueel indienen van een ontheffingsaanvraag dienen ook aspecten als doel, (wettelijk) belang en alternatievenafweging te worden onderbouwd. Deze eventuele vervolgfase ten behoeve van een ontheffingstraject maakt geen deel uit van onderhavig vervolgonderzoek.

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EZ genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek. Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek.

2 Omschrijving plangebied

2.1 Huidige situatie

Het plangebied is gelegen aan de oostzijde van de Hamsestraat te Liempde. Ten noorden en westen ligt bebouwing, naar het zuiden akkerland, en ten oosten staat een kas met hier omheen bemest grasland. In figuur 2 is de topografische ligging van het plangebied weergegeven. In figuur 5 is een luchtfoto van het plangebied en de directe omgeving weergegeven.

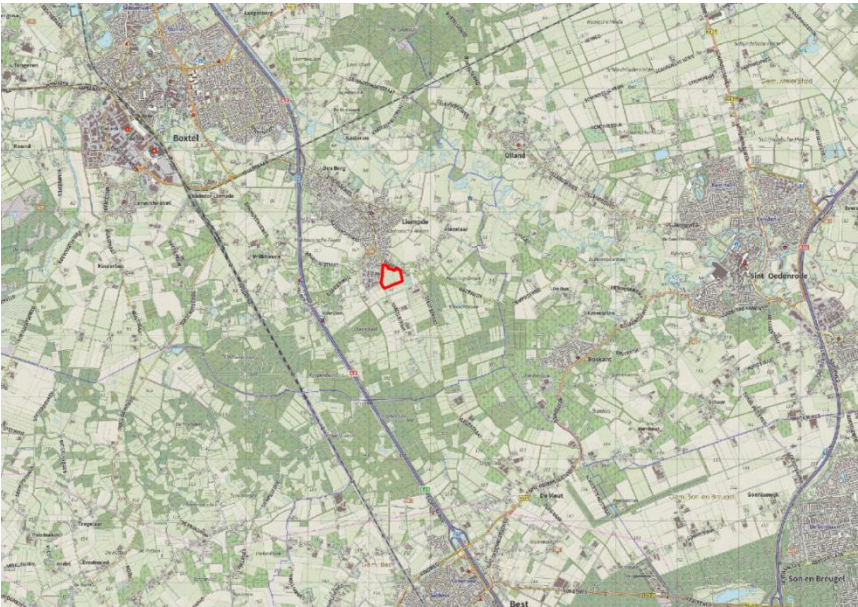
Het plangebied bestaat momenteel uit agrarisch terrein. Het overgrote deel betreft intensieve akker en grasland. Rondom en tussen de percelen liggen sloten en staan enkele solitaire bomen en struiken. In het noordwesten is een houtsingel aanwezig, en is een braamstruweel aanwezig rondom een grasland wat reeds enkele jaren verruigd is. Er staan enkele kleine bouwwerkjes (afdakjes etc.) binnen het plangebied. Figuur 1 en 3 geven foto's weer van het plangebied.

2.2 Toekomstige situatie

Binnen het plangebied wordt een nieuwe woonwijk gerealiseerd. Een deel hiervan betreft een woon/werk locatie. Het bestaat uit twee bestemmingsplannen. Binnen de plannen worden zo'n 100 woningen mogelijk gemaakt. In het zuidelijk deel is een groenstrook met enkele groene inprikkers welke een natuurbestemming krijgen, en als vloeiveld worden ingericht. Het gebied ten zuiden van het plangebied tot aan de waterloop wordt in de toekomst waarschijnlijk ook natuurlijk ingericht. Figuur 4 geeft het toekomstige bestemmingsplan weer. Ook de uitsnede in het westen behoort in dit geval tot het plangebied.

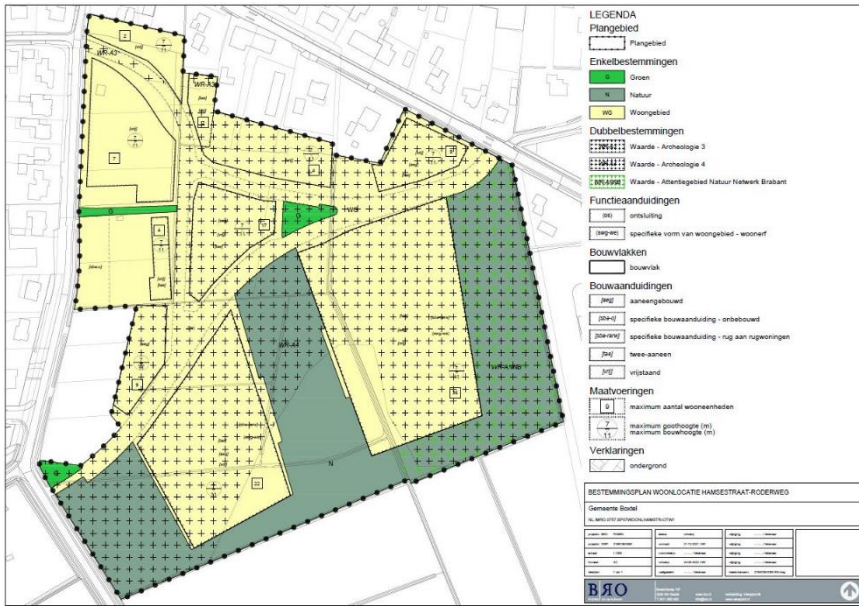
Figuur 1: Wilgen langs zuidrand plangebied

Figuur 2: Topografische kaart ligging plangebied (1:25.000)

Figuur 3: Verruigd grasland in westen plangebied

Figuur 4: Toekomstig bestemmingsplan

Figuur 5: Luchtfoto plangebied en directe omgeving

3 Werkwijze

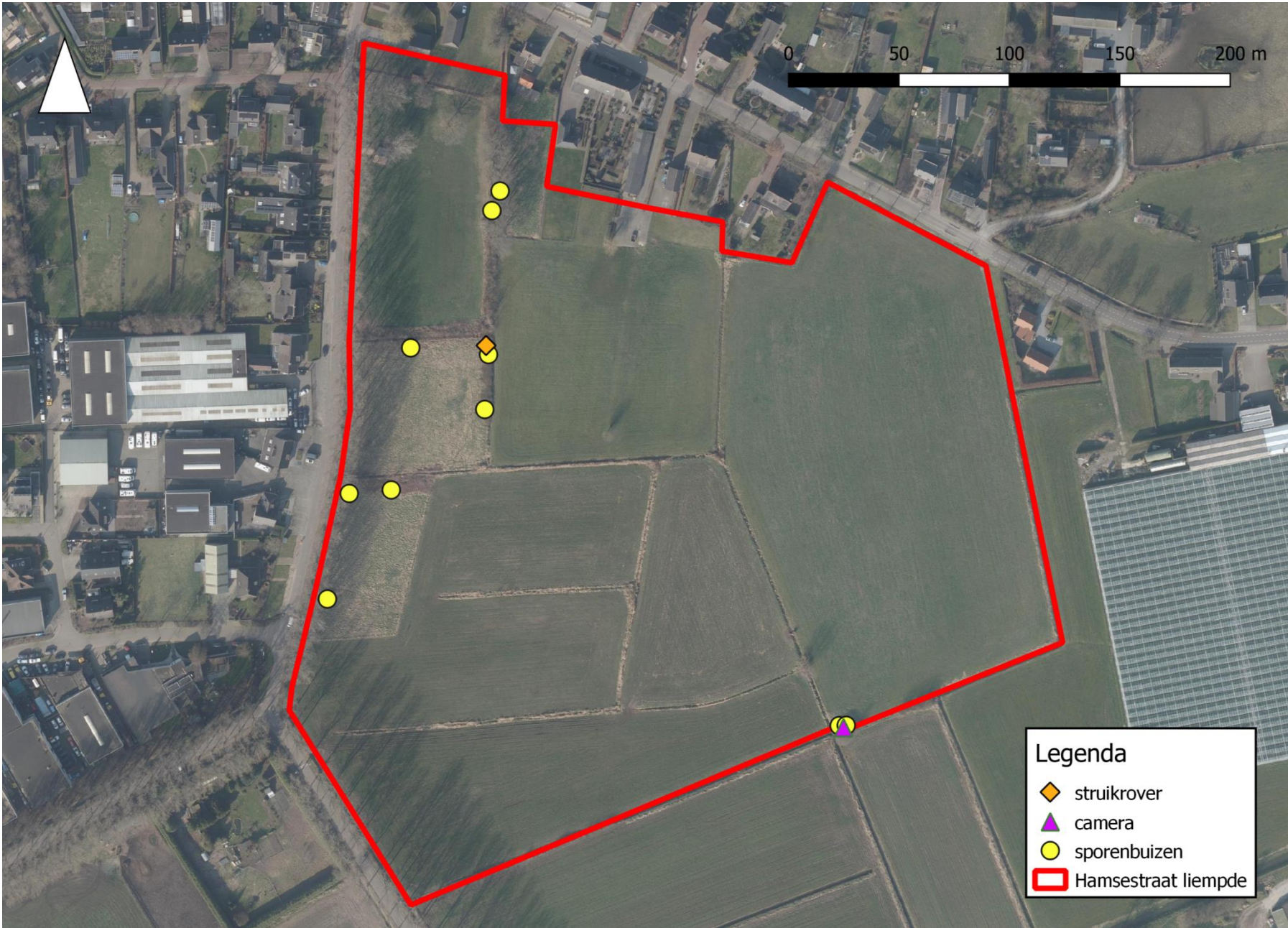
3.1 Wezel, hermelijn, bunzing en steenmarter

Om aanwezigheid van wezel en hermelijn vast te stellen dan wel met voldoende zekerheid uit te sluiten zijn op de meest kansrijke plekken binnen het plangebied sporenbuizen en een struikrover geplaatst. Voor bunzing en steenmarter is aanvullend een cameraval geplaatst. Het betreft in totaal 10 sporenbuizen, 1 struikrover en 1 cameraval, de locaties zijn weergegeven in figuur 6. De sporenbuizen bestaan uit een wit plankje met in het midden een sponsdoekje met inkt (paraffineolie en houtskoolpoeder) in een pvc-buis. De struikrover bestaat uit een brede pvc-buis met achterin een camera (Browning 2022 Strike Force PRO DCL) met voor de lens een brillenlens om dichtbij te kunnen focussen, en voorin een lokstof (blik sardines). De losse wildcamera betreft een Browning 2022 Strike Force PRO DCL. De aantallen en typen zijn conform de eisen gesteld in de Handreiking Kleine Marters (Provincie Noord-Brabant, 2017). De materialen zijn van 16 december 2022 t/m 10 maart 2023 (12 weken) binnen het plangebied geplaatst (tabel 1). Na vier en acht weken, op 13 januari en 9 februari zijn sporenbuizen gecontroleerd op sporen en schoongemaakt. Ook zijn op deze momenten de SD-kaarten en batterijen van de struikrover en cameraval vervangen.

Slechts delen van het plangebied bieden geschikt leefgebied, met name de westelijke strook waar braamstruwelen en verruigd grasland aanwezig zijn is geschikt. Daarnaast bevinden zich in de sloot langs de zuidrand enkele wilgen met schuilgelegenheid in de vorm van een takkenhoop.

Tabel 1: Bezoeken i.v.m. vleermuisinventarisaties

Datum	Type onderzoek
16-12-2022	Plaatsen materialen
13-01-2023	Controleren materialen
09-02-2023	Controleren materialen
10-03-2023	Ophalen materialen

Figuur 6: Locaties geplaatste materialen

4 Resultaten

4.1 Sporenbuizen

De sporenbuizen zijn meerdere keren gecontroleerd op sporen van marterachtigen. Hierbij zijn geen pootafdrukken van wezel of hermelijn waargenomen. Wel zijn veelvuldig sporen van muizen en ratten waargenomen.

4.2 Struikrover

Bij de struikrover zijn geen waarnemingen gedaan van wezel, hermelijn, bunzing of steenmarter. Wel is eenmalig op 16 februari een das waargenomen (figuur 7). Aanvullend zijn hier waarnemingen gedaan van bosmuis, roodborst, koolmees, merel, winterkoning en kat.

4.3 Wildcamera

Bij de wildcamera zijn op 16 en 17 december enkele waarnemingen gedaan van de bunzing (figuur 8). Waarnemingen van wezel, hermelijn en steenmarter ontbreken. Wel zijn op 30 januari, en 6, 12, 22 en 23 februari waarnemingen gedaan van de das (figuur 9). Aanvullend zijn hier waarnemingen gedaan van bosmuis, bruine rat, haas, ree, vos, watersnip, kramsvogel, merel, koolmees, pimpelmees, winterkoning en roodborst (figuur 10).

Figuur 7: Das bij struikrover, 16 februari 2023

Figuur 8: Bunzing bij wildcamera, 16 december 2022

Figuur 9: Das bij wildcamera, 30 januari 2022

Figuur 10: Watersnip bij wildcamera, 31 december 2022

5 Effectenbeoordeling en toetsing

5.1 Bunzing

De bunzing is in korte tijd enkele keren waargenomen langs de zuidrand van het plangebied. Dit betreft het meest vochtige deel, en is het dichtst bij de Grote Waterloop gesitueerd. Door de aanwezigheid van de bunzing moet worden aangenomen dat geschikt leefgebied in de omgeving daadwerkelijk gebruikt wordt door deze soort. Aan de zuidrand van het plangebied is een hoop met takken en maaisel aanwezig, direct langs de wildcamera, welke als verblijfplaats kan dienen. Hierbuiten zijn binnen het plangebied geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig, gezien het ontbreken van (konijnen)holen, takkenrillen of houtstapels. In de aanwezige schuurtjes zijn geen sporen aangetroffen, en is eveneens geen opslag aanwezig waartussen een verblijf kan ontstaan. Het verwijderen van de takkenril in het zuiden kan een overtreding van artikel 3.10 lid 1 onderdeel b Wnb betreffen inzake het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de bunzing. Voor het verwijderen hiervan kan dus een ontheffing aan de orde zijn. Indien de functionaliteit van het essentieel leefgebied ten alle tijden behouden blijft, door met bewezen effectieve maatregelen voldoende mitigerende maatregelen te realiseren, is een ontheffing niet benodigd. In dit geval wordt ruim voldoende natuur gerealiseerd binnen en direct rondom het plangebied, waar deze functies een plek kunnen krijgen. De te nemen maatregelen dienen in een ecologisch werkprotocol te worden verwerkt.

5.2 Das

Ondanks dat van de das tijdens de veldbezoeken geen sporen zijn aangetroffen, is de soort gedurende een deel van het onderzoek aanwezig geweest in het plangebied. Uit het veldbezoek en de nadere bezoeken blijkt dat er in het plangebied geen dassenburchten of vluchtpijpen aanwezig zijn. Het fysiek verwijderen van verblijfplaatsen van de das is daarmee niet aan de orde. Verblijfplaatsen van de das zijn bekend op circa 500 – 1.000

meter afstand. Ook directe verstoring is daarmee niet aan de orde. Wel dient het plangebied als leefgebied voor de soort. Aangezien in het zuidelijk deel van het plangebied circa 3 hectare een natuurbestemming krijgt met als doel hier vloeiveiden te realiseren is hier ruimte om mitigatie toe te passen. De inrichting en het beheer van de vloeiveiden kan worden aangepast op de das. Daarnaast wordt het gebied tussen het plangebied en de Grote Waterloop in de toekomst aangepast, en wordt de oostelijk gelegen kas verwijderd, waarbij secundair leefgebied dan wel ontoegankelijk gebied wordt omgezet naar geschikt leefgebied voor de das. In het gebied zijn daarom ruim voldoende kansen om een verslechtering van het voedselaanbod voor de das te voorkomen. Een overtreding is daarmee redelijkerwijs op voorhand uitgesloten. De te nemen maatregelen dienen wel te worden verwerkt in een ecologisch werkprotocol.

5.3 Overige soorten

Andere diersoorten als vogels, zoogdieren en amfibieën kunnen in het plangebied aanwezig zijn. Hiervoor geldt de zorgplicht. Dit houdt in dat men zorg moet dragen voor aanwezige individuen, ook algemene soorten. Men moet deze dieren de tijd geven om het plangebied te verlaten. Weinig mobiele soorten als egel of pad kunnen met beleid naar buiten het plangebied worden verplaatst.

Daarnaast zijn broedende vogels en hun nesten tijdens het broedseizoen beschermd. Geadviseerd wordt om het opgaand groen binnen het plangebied buiten het broedseizoen te verwijderen, om verstoring van broedende vogels te voorkomen. Het broedseizoen loopt gemiddeld van half maart tot half augustus. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval.

6 Conclusie

In het plangebied zijn waarnemingen gedaan van de bunzing en de das. Verblijfplaatsen van deze soorten zijn beschermd onder artikel 3.10 lid 1 onderdeel b Wnb. Zonder maatregelen is een overtreding niet op voorhand uitgesloten. In dit geval zijn er mogelijkheden om met bewezen effectieve maatregelen een overtreding te voorkomen. Een ter zaken kundige ecoloog dient de te nemen maatregelen in een ecologisch werkprotocol te verwerken. Hieruit moet duidelijk worden hoe potentiële overtredingen worden voorkomen.

Daarnaast dienen de volgende maatregelen in acht te worden genomen:

- De kap van het opgaand groen dient buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Het broedseizoen loopt globaal van half maart t/m half augustus;
- Met betrekking tot de zorgplicht dienen eventueel aangetroffen dieren tijdens de werkzaamheden de kans te krijgen om het plangebied zelfstandig te verlaten. Bij soorten als egel en gewone pad kunnen de dieren met beleid verplaatst worden naar een veilige plek buiten het plangebied.

7 Bronnen

- Handreiking kleine marsters in relatie tot soortbescherming 2017. Sander Bouwers. Provincie Noord-Brabant.
- Kennisdocument Das. BIJ12, juli 2017 versie 1.0.
- Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

8 Verklarende Woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een onthefingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn/haar kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Ruimte. Mensen. Toekomst.

Amsterdam

Rhijnspoorplein 38
1018 TX Amsterdam
+31 (0)20 506 19 99

Boxtel

Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
+31 (0)411 850 400

Venlo

Industriestraat 94
5931 PK Tegelen
+31 (0)77 373 06 01

info@bro.nl
www.bro.nl

